

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

สุภาพร กิตติศิริ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) สภาพปัญหาและความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 3) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 6 คนจากทั้ง 4 หมู่บ้าน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเครื่องมือเชิงคุณภาพ คือ ประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ผลการวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน มีดังนี้ ด้านการตัดสินใจพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในการคิดและตัดสินใจเลือกโครงการที่จะนำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง ไม่มีการสำรวจปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ผู้บริหารตัดสินใจเลือกโครงการโดยยึดถือความคิดเห็นและความต้องการของตนเองมากกว่าความคิดเห็น และความต้องการของประชาชน โครงการที่จัดขึ้นเพื่อฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนก็มีจำนวนน้อย การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาตำบลไม่มีความเป็นธรรม ด้านการดำเนินงาน พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในการนำแผนพัฒนาตำบลไปสู่การปฏิบัติ การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และโครงสร้างพื้นฐานที่สร้างขึ้นไม่ได้มาตรฐาน ด้านการประเมินผล พบว่าประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน ไม่มีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลต่อประชาชน ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาส่วนใหญ่เป็นพรรคพวกของผู้ที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาตำบลไม่ทั่วถึง โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญควรได้รับการแก้ไข 3) ผลการวิจัยแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมืองควรส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผล และการรับผลประโยชน์ คือ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจเลือกโครงการพัฒนาตำบล เพื่อให้โครงการที่จะนำไปปฏิบัติมีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งทำให้เกิดความเป็นธรรมเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ ควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพที่ได้มาตรฐานและทั่วถึงปัญหาเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรควรได้รับการแก้ไข นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง โดยการกำหนดให้มีตัวแทนของประชาชนจากทุกหมู่บ้านเข้าร่วมประเมินผล พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ประชาชน, องค์การบริหารส่วนตำบล

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

* Corresponding Author: supaporn_k@excise.go.th

Participation of People in the Administration According to the Objective Plan of Robmueng Sub-district Administrative Organization, Mueng District, Chaiyaphum Province

Supaporn Kitisiri^{1*}

Abstract

The objective of this paper were 1) to study the level of participation of the people 2) to study the problems and needs of participation of people 3) to study the methods for enhancing the participation of people. Mixed methods, qualitative and quantitative research, were applied in this research. Four hundreds of people with eighteen years of age or more were the sample of research. Six leaders of various groups from four villages were interviewed. Questionnaire survey with five rating scale was used to collect quantitative data and in-depth interview was used to collect qualitative data. Percentage, mean, and standard deviation were used to analyze the data. The results showed that: 1) The participation of people possessed the much level grand mean. Considering each dimension, it was found that participation in administration possessed the highest level mean which was followed by the participation in evaluation, and the participation in receiving benefits respectively while the participation in planning possessed the least level mean. 2) The results of studying problems and needs about participation of people found that the people had a little participation in thinking and selecting the initiatives that should be financial allocated and implemented to develop the community, Robmueng Sub-district Administrative Organization (RSAO) did not investigate the real problems and needs of the people that could be used to set initiatives, executives of RSAO had chosen the initiatives based on their own judgment and wants rather than the problems and needs of people, there was a few of initiatives that were set to train and enhance the career of people, and budget allocation to develop the community was impartial. The problems about participation of people in the implementation of plan were that the people had a little participation in implementing the objective plan, real implementation did not follow the objective plan, in addition, infrastructures were not out of standards. The problems about participation of people in plan evaluation were that there was the people had a lack of participation in evaluation of plan, RSAO did not report the performance to the people. The problems about participation of people in obtaining the benefit were that the people who obtain the benefits from objective plan were mainly the partisans of members of Robmueng Sub-district Administrative Organization Assembly, budget allocation for developing the community was not throughout the area. Main infrastructure should be solved and developed. 3) The results of studying the methods for enhancing the participation of people revealed that the people should be encouraged to participate in four steps of administration, namely planning, implementation, evaluation, and receiving the benefits from the initiatives, that is, the people should be

¹ Public courses Department of Public Administration, Chaiyaphum Rajabhat University (CPRU)

* Corresponding Author: supaporn_k@excise.go.th

encouraged to participate in thinking and selecting the initiatives that are consistent with the problems and needs of people. Budget allocation should be fair. The standards and quality of infrastructures should be focused. The problems of agricultural products of the people should be resolved. The system of performance tracking and evaluation of RSAO should be developed based on the participation of representative who were selected from the people in each village. Finally, the people in each village should be informed about the results of evaluating the performances of RSAO. .

Keywords : Participation, citizens, Tambon Administration Organization.

บทนำ

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เป็นกฎหมายที่วางโครงสร้างของระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมาแล้ว 19 ฉบับ รัฐธรรมนูญในแต่ละฉบับมีสาระสำคัญในแต่ละหมวดและกระบวนการจัดทำหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไป ซึ่งส่วนใหญ่มักได้มาจากการต่อสู้แย่งชิงอำนาจของผู้ปกครองด้วยกันเอง และขณะที่บางฉบับต้องแลกมาด้วยชีวิตและเลือดเนื้อของประชาชนโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 มีเหตุผลในการประกาศใช้ เนื่องด้วยเกิดสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองขึ้นในกรุงเทพมหานคร และพื้นที่ใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง จนลุกลามไปสู่แทบทุกภูมิภาคของประเทศ ประชาชนแตกแยกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ขาดความสามัคคีและมีทัศนคติไม่เป็นมิตรต่อกัน บางครั้งเกิดความรุนแรง ใช้กำลังและอาวุธสงครามเข้าทำร้ายประหัตประหารกัน สวัสดิภาพและการดำรงชีวิตของประชาชนไม่เป็นปกติสุข การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองการปกครองชะงักงัน กระทบต่อการใช้อำนาจในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร และในทางตุลาการ การบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ผล นับเป็นวิกฤติการณ์ร้ายแรงที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน แม้รัฐจะแก้ไขปัญหาด้วยกลไกและมาตรการทางกฎหมาย เช่น นำกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในภาวะต่างๆ มาบังคับใช้ ยุบสภาผู้แทนราษฎรและจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป และฝ่ายที่ไม่ได้เป็นคู่กรณี เช่น องค์กรธุรกิจภาคเอกชน องค์กรตามรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง กองทัพ และวุฒิสภาได้พยายามประสานให้มีการเจรจาปรองดองกัน แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ กลับจะเกิดข้อขัดแย้งใหม่ในทางกฎหมายและการเมือง เป็นวังวนแห่งปัญหาไม่รู้จักจบสิ้นคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงจำเป็นต้องเข้ายึดและควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ

เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สิ้นสุดลง ยกเว้นความในหมวด 2 พระมหากษัตริย์ อย่างไรก็ตาม ในข้อ 5 แห่งประกาศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 5/2557 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ระบุให้องค์กรอิสระ และองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ซึ่งหมายถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยการปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเอง ต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ของตน การผลักดันเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาอันจะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง องค์กรการบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทยที่จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง (Political Participation) หรือที่เรียกกันว่าปกครองตนเอง (Local Self-Government) ตามระบอบประชาธิปไตย องค์กรการบริหารส่วนตำบลจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ชนบทมากที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้ ถ้าองค์กรการบริหารส่วนตำบลเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง กล่าวคือมีเจ้าหน้าที่มาจากการเลือกตั้งซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบล มีการ

ดำเนินการโดยให้ประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดทิศทางและวางแผนพัฒนาตำบลกำกับดูแลและ ตรวจสอบการดำเนินการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ย่อมที่จะ สามารถแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของชุมชน ระดับตำบลได้เป็นอย่างดีอันจะส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และรู้สึกว่ามีความผูกพันมีส่วนได้ส่วนเสียต่อถิ่นอาศัย ซึ่งเป็นการสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบให้แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม

ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มีการส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ส่วนตำบลกำหนดออกมานั้นไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ และต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด การที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะ ดำเนินการพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุดและ มีความยั่งยืนมากที่สุด จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การบริหารส่วน ตำบลต้องสร้างกระบวนการ มีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนา การที่จะสร้างการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม ต้องทราบ ก่อนว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากน้อยเพียงใดและประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมระดับใด

จากความสำคัญดังกล่าว จึงนำไปสู่ความสนใจในการ วิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการตาม แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลรอบ เมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของ ประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ภายในชุมชนหรือมีส่วนในการกำหนดนโยบายพัฒนาชุมชน อย่างจริงจัง ดังนั้น การพัฒนาชุมชนจึงไม่สามารถพัฒนาให้ ชุมชนเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง และในการกำหนดนโยบายไม่ได้ ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนมากนักเนื่องจากการ ไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ทำให้ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของชุมชน ว่าต้องการให้ชุมชน ของตนพัฒนาไปในทิศทางใด จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจะ เห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะที่เป็นหน่วยงาน ของรัฐกับประชาชนยังขาดความร่วมมือในการร่วมพัฒนา ชุมชน ผลที่เกิดขึ้น คือ การพัฒนาชุมชนไม่สามารถพัฒนา ชุมชนได้อย่างยั่งยืนและชุมชนเองก็ไม่สามารถพัฒนาชุมชนที่ เข้มแข็งได้ เนื่องจากนโยบายพัฒนาชุมชนที่องค์การบริหาร

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมีประชากรที่ใช้ใน การศึกษา คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขต พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัด ชัยภูมิ จำนวนทั้งสิ้น 2,735 คน กลุ่มตัวอย่างในการตอบ แบบสอบถาม จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ ใช้สูตร (Taro Yamane) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ความคลาด เคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับจำนวน 400 คน ผู้วิจัยใช้การสุ่ม แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดำเนินการสัมภาษณ์ข้อมูลโดยวิธีการเจาะจง ได้แก่ ผู้นำกลุ่มต่างๆ และประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุม ชนจากทั้ง 4 หมู่บ้าน รวมจำนวนที่สัมภาษณ์ 6 คน โดยใช้ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมีคำถามหลัก เพื่อใช้ สัมภาษณ์แบบเจาะจงและให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกที่เป็นความ จริงและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เชิงปริมาณ (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ เครื่องมือเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview) มี รายละเอียดดังนี้ เครื่องมือเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน เครื่องมือเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

การประมวลผลและการวิเคราะห์ผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผล และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิธีทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) 3) การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย ผู้นำ กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนจากทั้ง 4 หมู่บ้าน รวมจำนวน 6 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและบรรยายให้เห็นภาพรวม

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25 – 39 ปี จำนวนมากที่สุด 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับ

อนุปริญญา/ปวส./ปวท.จำนวนมากที่สุด 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพค้าขายจำนวนเท่ากัน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท/เดือน จำนวนมากที่สุด 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 4 ด้าน ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัญหา อุปสรรค คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาตำบลเพื่อบรรจุเข้างบประมาณรายจ่ายเป็นส่วนน้อย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการสอบถามปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตำบล และผู้บริหารท้องถิ่นตัดสินใจในการพัฒนาตำบลตามความคิดเห็นของตนเองมากกว่าความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน ข้อเสนอแนะ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากกว่านี้ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลควรชี้แจงให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และควรวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนก่อนตัดสินใจแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างแผนพัฒนาตำบลน้อย การปฏิบัติตามแผนพัฒนาตำบลไม่เป็นไปตามการวางแผนไว้และองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ จะคัดเลือกโครงการตาม

พรรคพวกของตนเอง ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาตำบลให้มีความเป็นธรรมและเสมอภาค ควรดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบลในด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มากกว่านี้ และแผนพัฒนาตำบลควรจัดให้มีโครงการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนทุกๆ ด้านให้มากกว่านี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ปัญหา อุปสรรค คือ ผู้นำชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลขาดการนำเสนอผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบล ที่วางไว้ต่อประชาชนทุกหมู่บ้าน และปัญหาประชาชนมีความคิดเห็นต่างกัน ไม่เป็นไปในทางเดียวกัน เปลี่ยนผู้บริหารใหม่ก็จะเป็นโครงการใหม่ ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีตัวแทนประชาชนทุกหมู่บ้านเข้าร่วมประเมินผลแผนพัฒนาตำบล ซึ่งควรมีการประเมินผลหลายรูปแบบ หลายวิธีเพื่อแจ้งผลให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ด้านการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ ปัญหา อุปสรรค คือ ถนน สะพาน ทางเท้าตามซอยต่างๆ ยังไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร ซึ่งมีน้ำท่วมเนื่องจากไม่มีร่องระบายน้ำ ส่วนประชาชนที่ได้รับผลประโยชน์และมีการพัฒนาจะเป็นประชาชนของพรรคพวกสมาชิกท้องถิ่น ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดสรรงบประมาณให้กระจายให้ทั่วทุกชุมชน ควรปรับปรุงถนน ทางเท้า สะพาน ท่อระบายน้ำให้มีมาตรฐาน ระบบไฟฟ้า สาธารณะควรติดตั้งสว่างทั่วถึง ตามถนนองค์การบริหารส่วนตำบลทุกซอย

4. ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิสรุปได้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง จากการสัมภาษณ์พบว่า มีประเด็นที่สรุปได้ดังนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการคิดร่วม แสดงความต้องการและสามารถเลือกโครงการกิจกรรมพัฒนาชุมชนได้ เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลให้เพียงพอ และมีคุณภาพ ให้ความช่วยเหลือด้านผลผลิตทางการเกษตร ผู้บริหารและบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความจริงใจเอาใจใส่ในปัญหาและความเดือนร้อนของประชาชน ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการ

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง จากการสัมภาษณ์พบว่า มีประเด็นที่สรุปได้ดังนี้ ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ให้ความรู้แก่บุคลากร ผู้เกี่ยวข้องในการจัดแผนฯ อย่างต่อเนื่อง ควรบรรจุกระบวนการในการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาฯ ท้องถิ่นให้ชัดเจนทุกขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาฯ เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการ กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง จากการสัมภาษณ์พบว่า มีประเด็นที่สรุปได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของส่วนราชการ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน ที่มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ทำให้ขาดผู้ชำนาญการในการนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ไม่ครอบคลุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนขาดความเข้าใจในกระบวนการจัดแผนพัฒนาฯ งบประมาณดำเนินการตามแผนพัฒนาฯ ไม่เพียงพอ บุคลากรผู้รับผิดชอบขาดความเข้าใจในเจตนารมณ์ของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังเน้นการพัฒนาเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานละเลยการพัฒนาในด้านอื่นๆ

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยรวมระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อนุชา เทียมพูล (2550, น.62-63) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนโดยมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ด้านการประชุม รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ และด้านการดำเนินงาน โดยในด้านการประชุมประชาชนเคยอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมกรรมการ บริหาร อบต. โดยในด้านการตัดสินใจ ประชาชนเคยร่วมเป็นกรรมการหรือร่วมคัดเลือกผู้แทนประชาคม เป็นคณะกรรมการพัฒนาตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต.และในด้านการดำเนินงาน ประชาชนร่วมออกแรงงาน บริจาคเงิน สิ่งของช่วยเหลือการดำเนินงานของ อบต. สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภินันท์ชัย แกะหั่น (2554, น.101-105) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในกระบวนการนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการวางแผนร่วมกัน ด้านการปรึกษาหารือ และด้านการร่วมปฏิบัติและประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนนโยบายที่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีเพศระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานะ/ตำแหน่งในชุมชน และการติดตามข่าวสารการเมืองมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายที่ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รุทธิพรรณ แยมโพธิ์กลาง (2555, น.62-65) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตุม อำเภอปทุมชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตุม อำเภอปทุมชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนมีส่วนร่วมด้านการร่วมปฏิบัติมากที่สุด ส่วนด้านการประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดและไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จีรภา ท้าวเมือง (2553, น.95-100) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลและการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ส่วนปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดนโยบายในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้นำท้องถิ่น เปิดเวทีประชาชาติพิจารณา อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการตัดสินใจคัดเลือกและวางแผนการปฏิบัติงาน ตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงสิทธิและบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมและเชิญตัวแทนหมู่บ้านเข้าร่วมดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ จัดเวทีประชาคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับทราบความต้องการที่แท้จริงของชุมชน หมู่บ้าน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม การจัดตั้งงบประมาณเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล สร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชน จัดเวทีประชาคมในการให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาสัมพันธ์โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบทุกครั้ง

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สาลินี อ่อนวงษ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมด้านการเมือง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน และการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมด้านการบริหารและการมีส่วนร่วมด้านนโยบาย ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการศึกษาวิจัยรายด้านพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านความเชื่อถือของประชาชนต่อผู้บริหาร รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ และปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงาน และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีระชาติ เมืองใจ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่วนด้านที่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วม ในการ รับผลประโยชน์จากการพัฒนาตามลำดับ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ การได้รับรู้ข่าวสารจากแหล่งข้อมูลภายนอกความคาดหวังเกี่ยวกับโครงการการเป็นสมาชิกกลุ่มรายได้ของครอบครัว และการเข้าถึงระบบข้อมูลเพื่อการ

พัฒนาท้องถิ่นซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีระชัย คำล้าน (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.68 อยู่ในวัยอายุไม่เกิน 30 ปี ร้อยละ 40.34 จบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา ร้อยละ 44.32 สมรสแล้ว ร้อยละ 59.38 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 60.23 และมีรายได้เฉลี่ยต่อปีไม่เกิน 10,000 บาทต่อปี ร้อยละ 42.61 จากผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการกำกับติดตามผลและด้านการร่วมรับประโยชน์ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการร่วมดำเนินการ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิรุจน์ สักกลอ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหงส์หิน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหงส์หิน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา โดยรวมมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินงาน รองลงมาคือ ด้านการประชุมและด้านการติดตามประเมินผล โดยในด้านการดำเนินงาน ประชาชนมีส่วนร่วมดูแลสิ่งสาธารณะที่ อบต. จัดให้ เช่น ถึงขยะ ถนน ไฟทาง ฯลฯ ในด้านการประชุม ประชาชนมีส่วนร่วมประชุมประชาคม เพื่อทราบปัญหาหรือความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน เช่น หอกระจายข่าว และในด้านการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือสนับสนุนในการดำเนินงาน การจัดทำแผนท้องถิ่น ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหงส์หิน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา พบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้

และการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีส่วนร่วมในการบริหารพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ส่วนเพศ อาชีพ ความถี่ ในการติดต่อ อบต. และการได้รับข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชีระยุทธ สุดเสมอใจ (2550, น.68-69) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จากการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงานประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผนการบริหารงาน และด้านการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิต่อปี และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ สำหรับปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรสและอาชีพ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิรุจน์ สักล่อ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหงส์หิน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหงส์หิน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา โดยรวมมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินงาน รองลงมาคือ ด้านการประชุมและด้านการติดตามประเมินผล โดยในด้านการดำเนินงาน ประชาชนมีส่วนร่วมดูแลสิ่งสาธารณะที่อบต. จัดให้ เช่น ถังขยะ ถนน ไฟทาง ฯลฯ ในด้านการประชุม ประชาชนมีส่วนร่วมประชุมประชาคม เพื่อทราบปัญหาหรือความต้องการของประชาชน

ในหมู่บ้าน เช่น หอกระจายข่าว และในด้านการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือสนับสนุนในการดำเนินงาน การจัดทำแผนท้องถิ่น ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหงส์หิน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา พบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ส่วนเพศ อาชีพ ความถี่ ในการติดต่อ อบต. และการได้รับข้อมูลข่าวสารมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นันทพล พงศธรวิสุทธิ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ผลจากการศึกษากลุ่มประชาชนผู้ใช้บริการพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของอบต. อยู่ในระดับสูง และเห็นด้วยว่ารูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบ อบต. ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตน เห็นด้วยหลังจกมีการจัดตั้ง อบต. ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตำบล ส่งผลให้เกิดความโปร่งใสในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเห็นด้วยกับงานวิจัยนี้ การปกครองรูปแบบการปกครองท้องถิ่นโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น เพื่อให้ประโยชน์แก่ประชาชนเป็นหลัก และสามารถตรวจสอบความโปร่งใสในการทำงานได้มากขึ้น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งในการบริหารงาน ได้โดยอิสระ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์การเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า เป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชีระยุทธ สุดเสมอใจ (2550, น.68-69) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จากการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วม

ร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงานประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผนการบริหารงาน และด้านการติดตามประเมินผลประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิต่อปี และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ สำหรับปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส และอาชีพ

2. สภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ (Interview) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน สรุปผลการสัมภาษณ์ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาตำบล เพื่อบรรจุเข้างบประมาณรายจ่ายเป็นส่วนน้อย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการสอบถามปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตำบล และผู้บริหารท้องถิ่นตัดสินใจในการพัฒนาตำบลตามความคิดเห็นของตนเองมากกว่าความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากกว่านี้ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลควรชี้แจงให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และควรวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนก่อนตัดสินใจแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ

ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างแผนพัฒนาตำบลน้อย การปฏิบัติตามแผนพัฒนาตำบลไม่เป็นไปตามการวางแผนไว้และองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยคัดเลือก

โครงการตามพรคพวกของตนเอง ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาตำบลให้มีความเป็นธรรม และเสมอภาค ควรดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบลในด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มากกว่านี้ และแผนพัฒนาตำบล ควรจัดให้มีโครงการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนทุกๆ ด้านให้มากกว่านี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้นำชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลขาดการนำเสนอผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลที่วางไว้ต่อประชาชนทุกหมู่บ้าน และปัญหาประชาชนมีความคิดเห็นต่างกันไปไม่เป็นไปในทางเดียวกัน เปลี่ยนผู้บริหารใหม่ก็จะเป็นโครงการใหม่ ควรเป็นตัวแทนประชาชนทุกหมู่บ้านเข้าร่วมประเมินผลแผนพัฒนาตำบล ซึ่งควรมีการประเมินผลหลายรูปแบบ หลายวิธีเพื่อแจ้งผลให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

ด้านการรับผลประโยชน์ ถนน สะพาน ทางเท้า ตามซอยต่างๆ ยังไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร ซึ่งมีน้ำท่วมเนื่องจากไม่มีร่องระบายน้ำ ส่วนประชาชนที่ได้รับผลประโยชน์และมีการพัฒนาจะเป็นประชาชนของพรรคพวกสมาชิกท้องถิ่น ควรจัดสรรงบประมาณให้กระจายให้ทั่วทุกชุมชน ควรปรับปรุงถนน ทางเท้า สะพาน ท่อระบายน้ำให้มีมาตรฐาน ระบบไฟฟ้าสาธารณะ ควรติดให้สว่างทั่วถึงตามถนนองค์การบริหารส่วนตำบลทุกซอย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จีรภา ท้าวเมือง (2553, น.95-100) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอ วังเจ้า จังหวัดตาก ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วม ด้านผลประโยชน์ รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลและการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ส่วนปัญหา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ

การมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดนโยบายในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้นำท้องถิ่น เปิดเวทีประชาพิจารณ์ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการตัดสินใจคัดเลือกและวางแผนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงสิทธิและบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมและเชิญตัวแทนหมู่บ้าน เข้าร่วมดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ จัดเวทีประชาคมอย่างต่อเนื่องเพื่อรับทราบความต้องการที่แท้จริงของชุมชนทุกหมู่บ้าน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม การจัดตั้งงบประมาณเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล สร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชน จัดเวทีประชาคมในการให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาสัมพันธ์โครงการหรือกิจกรรมต่าง ให้ประชาชนได้รับทราบทุกครั้ง

3. แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดร่วมแสดงความต้องการ และสามารถเลือกโครงการกิจกรรมพัฒนาชุมชนได้เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลให้เพียงพอและมีคุณภาพ ให้ความช่วยเหลือด้านผลผลิตทางการเกษตร ผู้บริหารและบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความจริงใจเอาใจใส่ในปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชน ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการจัดแผนฯ อย่างต่อเนื่อง ควรบรรจุกระบวนการในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในแผนพัฒนา

ท้องถิ่นให้ชัดเจนทุกขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาฯ เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมาย การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของส่วนราชการ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน ที่มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ทำให้ขาดผู้ชำนาญการในการนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ไม่ครอบคลุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนขาดความเข้าใจ ในกระบวนการจัดแผนพัฒนาฯ งบประมาณดำเนินการตามแผนพัฒนาฯ ไม่เพียงพอ บุคลากรผู้รับผิดชอบขาดความเข้าใจในเจตนารมณ์ของการมีส่วนร่วมใน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นส่วนใหญ่ ยังเน้นการพัฒนาเฉพาะโครงสร้างพื้นฐาน ละเลยการพัฒนาในด้านอื่นๆซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สิริพัฒน์ ลากจิต (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านองค์การ (อบต.) มีความสัมพันธ์ และมีผลต่อการตัดสินใจต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงาน อบต. ซึ่งหากระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมใดสูงก็จะพบว่าระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมอื่นสูงตามกันด้วย การมีส่วนร่วมส่วนใหญ่เป็นเพียงการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ในขณะที่การมีส่วนร่วมการตัดสินใจเชิงนโยบายและการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้ประชาชนตัดสินใจเข้าร่วมงานกับ อบต. พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ การเป็นเจ้าของหน้าที่ของประชาชน อาสาสมัคร ด้วยใจ มีความรู้ความสามารถ กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นเป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชนมีทักษะและประสบการณ์ เป็นประโยชน์กับตนเอง และชุมชน ส่วนปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ ชุมชนให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมเลือกให้เป็นตัวแทนชุมชน ชุมชนมีความสามัคคี และมีกลุ่มต่างๆ ที่ให้การสนับสนุนและผลักดันการมีส่วนร่วม ส่วนปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ อบต. ดำเนินไปตามกฎระเบียบ เอาใจใส่กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา มีการประชาพิจารณ์

ประชาชนหมู่บ้าน สำหรับ ตัวแบบตัดสินใจ พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม มีการตัดสินใจแบบมีเหตุผลมีระดับความถี่มากที่สุด รองลงมาคือ การตัดสินใจแบบผสม การตัดสินใจแบบกลุ่ม ตัวแบบผู้นำ ตัวแบบสถาบัน ตัวแบบค่อยเป็นค่อยไป และท้ายสุด ตัวแบบถึงระยะ สาเหตุที่คนตัดสินใจไม่เข้าไปมีส่วนร่วมเป็น ปัจจัยด้านบุคคล คือในเรื่องการศึกษาความรู้ทักษะ ประสบการณ์ ความคิดหรือปม (Stigmatizations) ของประชาชนที่คิดว่าตัวเอง ไม่สำคัญ ไม่ใช่หน้าที่ ไม่มีเวลา ขาดโอกาสการประกอบอาชีพ ส่วนปัจจัยด้านชุมชน เป็นปัญหาที่ชุมชนขาดความสามัคคี มีความขัดแย้งกัน ส่วนปัจจัยด้าน องค์การเป็นปัญหาความโปร่งใสและความเป็นธรรมาภิบาล ของ อบต. เมื่อวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) พบว่า การมีส่วนร่วม มีปัจจัยสำคัญ คือ ความมีหน้าตาในสังคม จิตสาธารณะการดำเนินงานของ อบต. และการเป็นเพศชาย ประชาชน ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอ ปัญหาความต้องการของท้องถิ่นเป็นประจำ ริเริ่ม กำหนด เสนอโครงการ และแผนงานต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมของ ชุมชนร่วมคิดและตัดสินใจกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือก โครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่จะนำมาพัฒนาชุมชนซึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภินันท์ชัย แกร่หั้น (2554, น.101-105) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วม ของประชาชนใน กระบวนการนโยบายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ อำเภอมือง อำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการศึกษาพบว่า ระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้าน การวางแผนร่วมกัน ด้านการปรึกษาหารือ และด้านการร่วม ปฏิบัติ และประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมใน กระบวนการวางแผนนโยบายที่แตกต่างกัน ประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานะ/ตำแหน่งในชุมชน และการติดตามข่าวสารการเมือง มีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วน

ท้องถิ่นยังไม่มีความเป็นตัวเอง มีการลอกเลียนแบบ แผนพัฒนาท้องถิ่นยังไม่สอดคล้องกับความต้องการและ สภาพชุมชน/หมู่บ้าน ขณะที่ประชาชนก็ยังไม่เห็น ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งประเด็น ดังกล่าวนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการที่ เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ โดยการจัดเตรียมความพร้อม ด้านบุคลากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น งบประมาณ ในการจัดทำแผน และรองรับแผนงาน กิจกรรม โครงการ ต่างๆ ตามแผนพัฒนาท้องถิ่น จะต้องมียกย่อง ผู้บริหาร ท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญ ลงพื้นที่ศึกษาปัญหาและความ ต้องการของประชาชนอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของประชาชน จะต้องมิจิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนให้เห็น ความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งประเด็นที่ กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า หากองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการย่อมส่งผลให้การ จัดทำแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ ควรมีแนวทางปฏิบัติในการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการ บริหารงาน ในการเปิดโอกาสให้ประชาชนหลากหลายอาชีพ เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอแนวทางพัฒนาให้ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่น ควรทำการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการอบรมและ จัดทำคู่มือให้กับผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง เพื่อเป็นแกนในการนำ ความรู้ไปขยายต่อให้ประชาชนได้รับทราบ

2. องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนหรือ องค์กรภาคประชาชนทุกภาคส่วน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วน ร่วมในการบริหารหรือกิจการสาธารณะต่างๆ ภายใต้กรอบ กฎหมาย โดยควรเริ่มตั้งแต่ร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหา วางแผน ดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา จัดทำระบบการติดตามประเมินผลความคุ้มค่า ของการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อความโปร่งใสและประโยชน์ของคนในพื้นที่

3. องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ ควรเผยแพร่งานวิจัยชิ้นนี้ให้ประชาชนได้รับทราบเพื่อจะได้เกิดความกระตือรือร้นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ กับองค์การบริหาร ส่วนตำบลรอบเมืองต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จิรภา ท้าวเมือง. (2553). *แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ฐิติพรรณ แยมโพธิ์กลาง. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามแผน พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตุม อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา*. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ธีระยุทธ สุดเสมอใจ. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

นันทพล พงศธรวิสุทธิ. (2548). *บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการวิจัยเสนอ ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิรุจน์ สักลอ. (2550). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหงส์หิน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา*. ปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

วีระชัย คำล้าน. (2550). *การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วีระชาติ เมืองใจ. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สิริพัฒน์ ลากจิต. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

สาลินี อ่อนวงษ์. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

อนุชา เทียมพูล. (2550). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อภิรักษ์ทิพย์ แกระหัน. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.